

ŚWIATOWA ORGANIZACJA ZDROWIA

Europejskie Biuro Regionalne

Lista sprawdzająca stopień przygotowania, zapobiegania i kontroli epidemii COVID-19 w więzieniach i innych miejscach pozbawienia wolności

Niniejsza lista sprawdzająca przeznaczona jest dla decydentów politycznych i dla kierownictwa więzień. Służy ona ocenie stopnia przygotowania do zapobiegania epidemii COVID-19 oraz jej rozprzestrzenianiu się w więzieniach i innych miejscach pozbawienia wolności. Została ona opracowana jako dodatkowy materiał pomocniczy, mający pomóc krajom we wdrażaniu tymczasowych wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w zakresie przygotowania, zapobiegania i kontroli COVID-19 w więzieniach i innych miejscach pozbawienia wolności.¹

To, czy poszczególne informacje z listy sprawdzającej dotyczą konkretnych podmiotów zaznaczono na początku każdego działu tabeli znakiem (✓=dotyczy) lub dwoma znakami (✓✓=zdecydowanie dotyczy).

Lista sprawdzająca obejmuje elementy specjalnie opracowane i przystosowane do sytuacji obecnej pandemii COVID-19, a także elementy dotyczące różnych aspektów szeroko rozumianej działalności placówek. Tymczasowe wytyczne WHO, wspomniane powyżej¹, zawierają dodatkowe wyjaśnienia i porady dotyczące większości pozycji na liście sprawdzającej.

Lista sprawdzająca oparta jest o ramowe wytyczne WHO dotyczące wzmocnienia systemów opieki zdrowotnej² i ma być źródłem wskazówek, choć nie jest w pełni wyczerpująca.

A. Prawa człowieka

Cel	<i>Zapewnienie przestrzegania dobrych zasad i praktyk w dziedzinie traktowania więźniów i zarządzania więzieniami, opisanych we „Wzorcowych minimalnych zasadach ONZ dotyczących postępowania z więźniami” (zasady Mandeli) w przypadku możliwego wybuchu epidemii. Przypomnienie państwom członkowskim, że środki zapobiegawcze nie mogą w żadnym przypadku skutkować niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem osób pozbawionych wolności.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
A1.	Czy standardy opieki zdrowotnej nad więźniami są podobne do standardów stosowanych wobec osób wolnych?			
A2.	Czy przestrzegane są podstawowe normy dot. warunków życia (wystarczająca powierzchnia, świeże powietrze, oświetlenie, warunki sanitarne)?			
A3.	Czy więźniowie codziennie spędzają co najmniej godzinę na świeżym powietrzu?			
A4.	Czy istnieją środki niepolegające na pozbawieniu wolności a służące egzekwowaniu odpowiedzialności karnej (np. elektroniczne bransolety)?			

B. Ocena i zarządzanie ryzykiem

Cel	<i>Zapobieganie rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 w</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
------------	--	-----	-----	-------------------

¹ Przygotowanie, zapobieganie i kontrola COVID-19 w więzieniach i innych miejscach pozbawienia wolności: wytyczne tymczasowe (15 marca 2020 r.), Kopenhaga, Europejskie Biuro Regionalne WHO; 2020.

(http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0019/434026/Preparedness-prevention-and-control-of-COVID-19-in-prisons.pdf).

² Interes wszystkich obywateli - wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej w celu poprawy efektów zdrowotnych: ramy działania WHO. Genewa, Światowa Organizacja Zdrowia, 2007. (https://www.who.int/healthsystems/strategy/everybodys_business.pdf).

<i>więzieniach i zarządzanie związanym z nią ryzykiem.</i>				
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
B1.	Czy istnieje szczegółowy rejestr wszystkich osób wchodzących do więzienia i z niego wychodzących?			
B2.	Czy oceniane jest ryzyko u wszystkich osób wchodzących do więzienia (odwiedzający, pracownicy, nowi więźniowie, itp.)?			
B3.	Czy u pracowników oceniane jest ryzyko przy każdym wejściu do więzienia?			
B4.	Czy istnieje wydzielony obszar do prowadzenia oceny ryzyka?			
B5.	Czy w ramach oceny ryzyka zbierane są informacje o występowaniu objawów w ciągu ostatnich siedmiu dni?			
B6.	Czy zbierane są informacje o ostatnich kontaktach (ostatnie 14 dni) z osobami, które mogły być zakażone?			
B7.	Czy pracownicy więzienia są informowani o ograniczeniach w podróżowaniu oraz o występujących objawach, aby mogli je zgłaszać wyznaczonemu pracownikowi służby zdrowia?			
B8.	Czy informacje o tym, że w przypadku obecności objawów istnieje ograniczenie kontaktów przekazuje się odwiedzającym wystarczająco wcześniej, przed przyjazdem do więzienia?			
B9.	Czy osobom bez objawów zabrania się odwiedzin, jeżeli spełniają kryteria wykluczenia (tj. kontakt z osobą objawową lub historia podróży wskazująca na ryzyko)?			
B10.	Czy odwiedzającym z objawami zabrania się odwiedzin?			
B11.	Czy wprowadzono jaki system zastępujący odwiedziny w sposób bez bezpośredniego kontaktu (np. Skype lub telefon)?			
C. System kierowania na leczenie i ocena kliniczna przypadków				
Cel	<i>Zapewnienie, że osoby podejrzewane o zakażenie są kierowane w celu uzyskania odpowiedniej opieki zdrowotnej.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
C1.	Czy w przypadku podejrzenia istnieje szybki dostęp do testów laboratoryjnych?			
C2.	Czy przypadki potwierdzone testami laboratoryjnymi są izolowane i odpowiednio leczone (na miejscu lub w placówce medycznej)?			
C3.	Czy osoby z kontaktu z potwierdzonymi przypadkami mają dostęp do odpowiednich miejsc kwarantanny zgodnie z procedurami krajowymi?			
C4.	Czy osoby pobierające próbki materiałów biologicznych (wydzielina z dróg oddechowych, kał, krew) mają zapewniony właściwy sprzęt ochronny opisany w wytycznych WHO dot. więzień?			
C5.	Czy władze penitencjarne mają informacje o szpitalach, do których należy wysyłać wymagających opieki szpitalnej (wspomaganie oddychania, intensywne opiekę medyczną)?			
C6.	Czy istnieją jasne kryteria przewożenia poważnie chorych pacjentów do szpitala?			
C7.	Czy istnieją procedury opieki nad pacjentem na miejscu (jeśli nie wymaga hospitalizacji)?			
C8.	Czy istnieją środki ograniczające zagęszczenie więźniów (np. jedzenie dostarczane do celi)?			
D. Plany awaryjne				
Cel	<i>Zapewnienie, że istnieją plany awaryjne i że są one przekazywane właściwym osobom.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				

D1.	Czy istnieją plany awaryjne na wypadek wybuchu epidemii w więzieniach? Jeżeli tak, to czy plany te są przekazywane: - kierownictwu więzień? - pracownikom więzień? - więźniom?			
D2.	Czy przeprowadzono kompleksową ocenę ryzyka w krajowym systemie więziennictwa?			
D3.	Czy przeprowadzono ocenę potrzeb w zakresie środków ochrony osobistej i innego niezbędnego sprzętu?			
D4.	Czy podczas pandemii COVID-19 więzienia mają wystarczającą ilość środków ochrony osobistej?			
E. Szkolenia				
Cel	<i>Ocena, czy pracownicy więzień zostali właściwie przeszkoleni do pracy w warunkach epidemii COVID-19.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
E1.	Czy pracownicy więzień przeszli jakieś szkolenie z podstawowej wiedzy o COVID-19, w tym o samym wirusie, drogach zakażenia, objawach, klinicznym obrazie choroby?			
E2.	Czy pracownicy więzień przeszli jakieś szkolenie z higieny rąk i zabezpieczenia dróg oddechowych?			
E3.	Czy pracownicy więzień przeszli jakieś szkolenie w zakresie właściwego stosowania środków ochrony osobistej?			
E4.	Czy pracownicy więzień (w tym personel sprzątający) przeszli jakieś szkolenie z zapewnienia higieny otoczenia, w tym mycia i dezynfekcji?			
E5.	Czy prowadzone były jakieś szeroko zakrojone działania informacyjne wśród więźniów, odwiedzających oraz członków rodzin pracowników?			
F. Informowanie o ryzyku				
Cel	<i>Ocena skoordynowania działań zespołów informujących o ryzyku; ocena, czy najważniejsze informacje są przekazywane w więzieniach w jasny sposób?</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
F1.	Czy istnieje strategia/biuro odpowiedzialne za informowanie o ryzyku związanym z epidemiami w więzieniach?			
F2.	Czy istnieje mechanizm zbierania i przedstawiania informacji o ryzyku wśród więźniów, personelu i odwiedzających w opracowywanych przekazach?			
F3.	Czy główne informacje o środkach zapobiegawczych, w szczególności o higienie rąk i ochronie dróg oddechowych przekazywane są w sposób jasny, dokładny i zrozumiały dla więźniów, personelu i odwiedzających?			
F4.	Czy główne informacje o objawach choroby, w tym o sygnałach ostrzegających o poważnym stanie pacjenta wymagającym natychmiastowej opieki medycznej przekazywane są w sposób jasny, dokładny i zrozumiały dla więźniów, personelu i odwiedzających?			
F5.	Czy informacje o COVID-19 są udostępniane z użyciem właściwych kanałów i narzędzi, w formie przekazywanej przez godne zaufania źródła?			
F6.	Czy informacje z punktów F2 – F4 są dostępne w formie uwzględniającej bariery językowe i kulturowe (czyli w wersjach przetłumaczonych na inne języki oraz dostosowanych do różnych poziomów wykształcenia, w tym jedynie obrazkowych) oraz			

bariery związane z niepełnosprawnością?				
G. Środki zapobiegawcze				
Cel	<i>Ocena środków zapobiegania i kontroli epidemii w więzieniach.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
G1.	Czy istnieją procedury postępowania dotyczące pracowników, którzy mieli kontakt z podejrzanym lub potwierdzonym przypadkiem choroby?			
G2.	Czy jest możliwość mycia rąk mydłem i wodą oraz wycierania jednorazowymi ręcznikami (lub dezynfekcji środkiem dezynfekującym o zawartości min. 60% alkoholu)?			
G3.	Czy w pomieszczeniach wspólnych (toalety, prysznice, siłownie, stołówki) są dozowniki mydła zamontowane na ścianach?			
G4.	Czy w tych pomieszczeniach są ręczniki jednorazowe?			
G5.	Czy wprowadzono system utrzymywania właściwej odległości fizycznej?			
G6.	Czy osoby z podejrzeniem (np. kaszel) lub potwierdzeniem infekcji mają zapewnione maseczki medyczne? Jeżeli tak, to czy są informowane jak należy je właściwie używać, zdejmować i wyrzucać?			
G7.	Czy jest możliwość, aby każdą osobę podejrzaną o zakażenie COVID-19 – po ocenie ryzyka – umieścić w kwarantannie w odizolowanym celi zgodnie z krajowymi procedurami?			
G8.	Czy osoby w izolacji są obserwowane pod kątem medycznym min. 2 razy dziennie (np. ocena objawów, mierzenie temperatury)?			
G9.	Czy pracownicy z objawami COVID-19 są zachęceni do pozostania w domach i zasięgnięcia konsultacji medycznej?			
H. Prowadzenie przypadków				
Cel	<i>Zapewnienie właściwego prowadzenia przypadków.</i>	tak	nie	nie dotyczy/uwagi
Dotyczy: Placówki pozbawienia wolności ✓ Decydenci ✓✓				
H1.	Czy dane o COVID-19 zbierane w systemie więziennictwa są przekazywane do lokalnego/krajowego systemu nadzoru epidemiologicznego?			
H2.	Czy potwierdzone przypadki COVID-19 są izolowane w pojedynczych celach zgodnie z procedurami krajowymi?			
H3.	Czy nad podejrzanymi przypadkami sprawuje opiekę wyznaczony tylko do tego celu pracownik medyczny?			
H4.	Czy osoby opiekujące się podejrzanymi przypadkami korzystają ze środków ochrony osobistej?			
H5.	Czy na potrzeby podejrzanym przypadków wyznaczono oddzielne pomieszczenia (kuchnie, łazienki)? Jeżeli nie, to czy pomieszczenia wspólne są dezynfekowane przed użyciem przez pozostałe osoby?			
H6.	Jeżeli podejrzanym przypadek jest przenoszony do innego miejsca - czy istnieją procedury zapewniające, że pomieszczenia nie będą używane przed ich właściwą dezynfekcją?			
H7.	Jeżeli zwalniany jest więzień chory na COVID-19 (lub taki, który miał kontakt z osobą chorą) – czy kierownictwo więzienia sprawdza, że ma on gdzie odbyć kwarantannę?			
H8.	Jeżeli więzień jest przenoszony do szpitala lub innej placówki medycznej podczas kwarantanny – czy placówka ta jest informowana o jego statusie (podejrzenie choroby lub potwierdzenie choroby)?			